

בדיקות סקר לגילוי סרטן המעי הגס במהלך מגיפת הקורונה בישראל: מחקר קוהורט מבוסס אוכלוסיה

ד"ר מתן יונס, ד"ר יעל וולף שגיא, אילן פלדהמר, ד"ר סמיר קאסם, ד"ר גיל לביא

הקדמה: מגפת הקורונה הובילה לשיבושים בשירותי ומערכות הבריאות בארץ ובעולם, שהובילו לירידה משמעותית בביצוע בדיקות סקר וגילוי מוקדם של מחלות. השפעת המגפה על בדיקות הסקר לגילוי סרטן המעי הגס בקבוצות אוכלוסיה שונות טרם הובהרה.

שיטות: נאספו נתונים מתוך שירותי בריאות כללית אודות:

- (1) עמידה במדד הסיקור לסרטן המעי הגס בכלל המבוטחים המיועדים לסיקור בגילאי 50-75
- (2) ביצוע בדיקת קולונוסקופיה תוך 6 חודשים מתוצאה חיובית בבדיקת דם סמוי בשלוש תקופות:

❖ טרום קורונה: מרץ 2019 - פברואר 2020

❖ Y1: מרץ 2020 - פברואר 2021

❖ Y2: מרץ 2021 - פברואר 2022

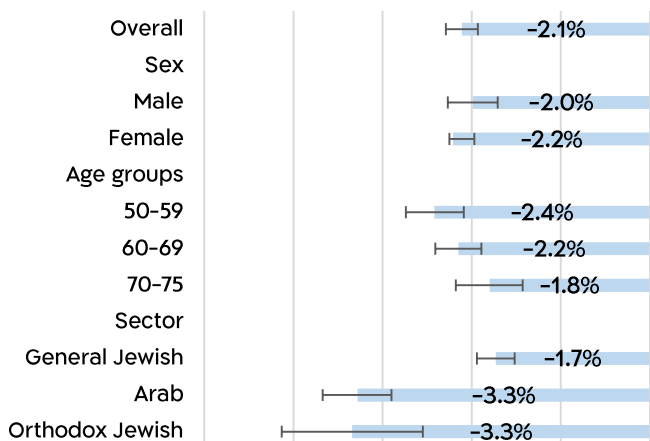
שיעורי המדדים ב-Y1 ו-Y2 הושוּוּ לאלו בשנת טרום-קורונה בכלל האוכלוסיה וכן לפי מין, גיל ומגזר. מוצג אחוז השינוי ורווח הסך (95% CI).

תוצאות:

- נכללו כ-940,000 מבוטחי כללית בגילאי 50-74 הזכאים לבדיקות הסקר.
- **נצפתה ירידה משמעותית של 2.11% בכיסוי בדיקות הסקר בין 2019 ו-2020, וירידה של 2.68% בהשוואת 2019 ל-2021.**
- נצפו ירידות משמעותיות סטטיסטית בפילוח למין, גיל ומגזר עם ירידה חדה יותר בקרב המגזרים הערבי והחרדי, ובקבוצת הגיל של בני 60-69 בהשוואת שנת טרום המגיפה ל-Y2 (ירידות של 4.78%, 4.72%, ו-2.9% בהתאמה).
- **לא הייתה ירידה משמעותית סטטיסטית בהשלמת קולונוסקופיה לאחר 6 חודשים מבדיקת דם סמוי חיובית, בכל פילוחי האוכלוסיה השונים.**

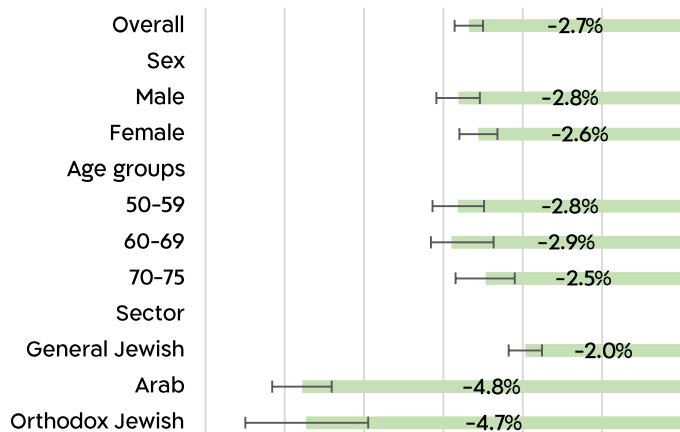
Y1, % change in screening coverage

-5.0% -4.0% -3.0% -2.0% -1.0% 0.0%

Y2, % change in screening coverage

-6.0% -5.0% -4.0% -3.0% -2.0% -1.0% 0.0%

מסקנות ודיון: מגיפת COVID19 והשיבושים הנגזרים ממנה גרמו לירידה משמעותית בשיעור הכיסוי לסיקור לסרטן המעי הגס, ירידה שנמשכה גם בשנה השניה למגיפה. ירידה זו בלטה במיוחד במגזר הערבי והחרדי. יחד עם זאת, **לא נמצאה ירידה משמעותית בשיעור ביצוע קולונוסקופיה לאחר 6 חודשים מבדיקת דם סמוי חיובית.** ייתכן וממצא זה משקף ריכוז מאמצים בביצוע בדיקות המשך במטופלים בסיכון מוגבר.